

Γαμήλια συμπλοκή, πρωτοχρονιάτικα

Τα πεζέματα κοντά στον ποταμό Οφκό, το βόρειο σύνορο του χωριού Μάμμαρι, θα 'πρεπε να ξεπεζέψουν οι Φιλιώτες από τα ζώα τους.

Οι Μαρμαρίτες, καβάλα στα μουλάρια τους, περιμένανε τη Φιλιώτισσα νύφη. Απάνω στη μούλα του καμαρωτός κοιτούσε σαν το γεράκι ο γαμπρός. Σαν γιαπαγάμι το μαυριδερό του μουστάκι φοβέριζε βαρβάτο τον αγέρα. Η χωρίστρα με το κατσαρό μαλλί, που άφηνε μια φούντα στραφευρή στο λιοκαμένο μέτωπο, πρόδινε αδημονία. Τα χέρια σφίγγανε τα γκέμια κι είχαν ερωτικό παλμό: το λουρί μύριζε κορμί θηλυκό. Και 'κείνο το μάτι ξάστραφτε κι ακόντιζε τον χρυσαφένιο αγέρα.

-Κατεβείτε αυτού, άνθρωποι, λέει ο Φιλιώτης ιερέας στη συνοδεία του.

-Δεν κατεβαίνουμε, γέροντα, απαντά ένα γεροδεμένο παλληκάρι, που κρατούσε ψηλό καλάμι με δίχρωμο μαντήλι ψηλά δεμένο.

-Μα είναι έθιμο να σεβόμαστε τα χώματα του γαμπρού, εξηγά ο ιερέας με το γλυκύ σαν βράδυ αυγουσιτιάτικο ύφος του.

-Και να πάμε πεζοί ένα μίλι δικό μας; Νύφη τους δίνουμε με πρωτάκουστη προίκα, του άπαντα ένας μεσόκοπος που στο καλάμι του ανέμιζε κόκκινο μαντήλι.

-Εγώ θα κατέβω από το ζώο. Σέβομαι την παράδοση. Έτσι τα βρήκα, έτσι θα τα παραδώσω, λέει ο ιερέας.

-Τότε μείνε ξοπίσω με τη νύφη, λέει το γεροδεμένο παλληκάρι με το δίχρωμο μαντήλι - άσπρο-γαλανό- στο καλάμι.

Μπήκαν μπροστά οι νέοι με το αχιδοβόλο βλέμμα. Ο εγωισμός μ' ένα κόκκινο σύννεφο χόρευε μπροστά στα μάτια τους. Πρώτο ερχόταν στο μουλάρι του το γεροδεμένο παλληκάρι με το δίχρωμο μαντήλι. Ακολουθούσε τρία βήματα πιο πίσω ένας ξάδερφος της νύφης με άσπρο μαντήλι στο καλάμι του. Κι ύστερα έρχονταν οι άλλοι.

Οι Μαρμαρίτες νιώσανε την προσβολή... Ένα πυρωμένο καρφί κάθισε στο στήθος τους. Τα ρουθούνια τους άρχισαν δύσκολα ν' αναπνέουν τον πνιγερό αγέρα. Κόμποι ιδρώτα μουσκέψανε τις μασχάλες και το στήθος τους.

Οι πιο νέοι γυρίσαν και κοίταξαν τον γαμπρό.

Τούτος ένιωσε τούτα τα βλέμματα σαν να του γδέρνανε το πετόι με χασάπικα μα-

χαίρια.

-Θα ξηγηθώ πρώτος, είπε ο γαμπρός, και χτύπησε στα πλευρά τη μούλα.

Προχώρησε και στάθηκε πλάι στο γεροδεμένο παλληκάρι από τη Φιλιά.

-Γιατί δεν πεζεύεις, φίλε μου; ρωτά κοφτά σαν το χτύπημα του τσεκουριού, ο γαμπρός.

-Γιατί δεν το νομίζουμε σωστό να πάμε εμείς με τα πόδια κι εσείς καβάλα, τ' απαντά.

-Τότε θα σε στείλω με το ζόρι, του λέει ο γαμπρός και τον χτυπά με μια γερή γροθιά στον ώμο.

Το παλληκάρι κουνήθηκε, μα δεν έπεσε.

Τούτο ήταν το σύνθημα για τη συμπλοκή. Οι Φιλιώτες ορμήσανε πάνω στους Μαρμαρίτες. Τα μουλάρια ξιπαστήκανε. Κορνιαχτός σηκώθηκε. Μουγγανητά και φωνές πληγώσανε τον τόπο.

Σε λίγο οι Μαρμαρίτες υποχώρησαν και τραβήξαν γρήγορα για το χωριό. Στον τόπο μείνανε πέντε πληγωμένοι που τους περιμάζεψε ο Φιλιώτης ιερέας και τα πεθερικά.

Κι η φιλιώτικη λεβεντιά, καμαρωτή στα μουλάρια και τα γαϊδούρια με τα καλάμια και τα μαντήλια πολύχρωμα σαν μεσαιωνικά φλάμπουρα προχωρεί στην ολόσια στράτα προς το χωριό. Αριστερά η ποταμοσιά ανάδινε τη δρόσο της. Δεξιά τα λίγα περιβόλια και τα δέντρα υποδέχονταν ταπεινά. Χάσανε όλα το ύψος τού μετώπου.

Ένα νικητήριο γεράκι άστραφτε το μάτι του μες στα στήθια τού κάθε Φιλιώτη καβαλλάρη. Νικήσανε την ταπεινωτική παράδοση. Περνούν τα ξένα χώματα καβάλα στο θρίαμβό τους.

Στο μεταξύ έφτασαν οι πρώτοι της υποχώρησης στο έμπα του χωριού. Είχανε κιάλας τα σημάδια της ήττας. Οι χωριανοί των πρώτων σπιτιών κοιτούσανε με ανησυχία.

-Πλακώσανε οι Φιλιώτες, φωνάζει ένας από την ομάδα της υποχώρησης.

-Χωρίς τη νύφη; ρωτά μια χήρα χοντροκόκαλη με τρίχες στα μάγουλα.

-Με τη νύφη. Μα θα προσπέσει ο γαμπρός;

-Τι πάνε να πουν τούτα;

-Έρχονται καβάλλα. Εμείς πεζούρα και χτυπημένοι.

-Τότε να προστατέψουμε το χωριό. Φτάνει το ρεζιλίκι στα σύνορα. Να μπουν ολόσια και στο χωριό;

Το νέο μαθεύτηκε στην πλατεία με τα καφενεύια. Οι νέοι σηκωθήκανε στο ποδάρι. Το αίμα τους άναψε σαν τα σύννεφα στη δύση. Ένας βαρύς κόκκινος ίσκιος διπλώσε στα μέτωπά τους. Τα μελίγγιά τους χτυπούσαν -χτυπούσαν σα να 'θελε η άρμη τους να πεταχτεί έξω και να κοκκινήσει τον γύρω αγέρα.

Υπήρξαν και οι γεροντότεροι, με τη σύνεση γι' ανήλιο. Δειλά στην αρχή είχαν προτείνει να σταλούν δυο-τρεις με τον ιερέα τού Άη Γιώργη του Σπόρου να ζηγηθούν με τους Φιλιώτες. Μα η διήγηση των τελευταίων που φτάσανε από το έμπα του χωριού άναψε και τους γέρους. Στον καιρό τους δεν είχαν συμβεί τέτοια καμώματα. Αλλιώς θα χύνανε αίμα να πάρουν την τιμή τού χωμάτος τους.

Βγήκε μια ομάδα με χοντρές ματσούκες. Ήταν τα πρωτοπαλληκάρια του χωριού. Στα ζωνάρια τους ήταν χωμένα τα δίκοπα μαχαίρια. Κι είχαν τη νιότη και την αψιθιμιά κόκκινο γαρούφαλλο στ' αφτί. Το φιδωτό τους κατάμαυρο μουστάκι είχε ένα ξέχωρο γόητρο πάνω στο σταράτο μα ελαφρά ερυθρό πρόσωπο.

Η ομάδα έστριψε την πρώτη γωνιά και χάθηκε στο στενό. Αντίκρυ δυο βήματα πιο έξω από τ' αλώνια φαινόταν η καβαλαρία των Φιλιωτών με τ' ανεμισμένα τους πολύχρωμα μαντήλια στα ψηλά καλάμια. Τα μαμαρίτικα παλληκάρια σφίζανε τα μαχαίρια, φύσηξαν τις φούχτες και κράτηξαν σφιχτά τις ματσούκες. Κι υστέρη, χωρίς κανένα πρόσταγμα, δρασκελίσαν τον ανώμαλο δρόμο, φτάσανε στο τελευταίο σπίτι και με γιουχαρητά ορμήσανε στους πρώτους καβαλλάρηδες.

-Στα πόδια των μουλαριών, φωνάζει ένας.

Οι Μαμαρίτες χτύπησαν τα μουλάρια. Και τότε έγινε ο μεγάλος σαματάς. Τα μουλάρια κλωτσούσανε. Παλλη-

κάρια κυλιόντουσαν στο χώμα. Φωνές κι αγκομαχητά μαχαιρώνανε τον αγέρα. Οι ματσούκες χτυπούσανε αλύπητα. Κι υστέρη άρχισαν βροχή οι πετριές. Γύρω από τα δώματα, τ' αλώνια, τους όχτους.

-Τα παιδαρέλια χτυπάνε, λέει ένας Μαμαρίτης. Ζήτω!

Μα οι Φιλιώτες βρήκανε σε λίγο τον εαυτό τους. Ο αγώνας πήρε τώρα μεγαλείο. Παλεύανε στα μαμαρένια αλώνια.

-Πίσω στο χωριό, ξαφνικά ακούγεται μια φωνή.

Οι Μαμαρίτες παραλύσανε. Ένα κύμα φόβος χύθηκε μες στις τάξεις τους. Το γαρούφαλλο της παλληκαριάς έγυρε στο κοτσάνι του χτυπημένο από χοντρό χαλάζι.

Βρήκανε τον καιρό τους οι Φιλιώτες να επιτεθούν με καινούριο νεύρο.

Οι Μαμαρίτες υποχωρούσανε προς το χωριό. Μπήκανε πια από στενό πού οδήγα προς την πλατεία. Η ήττα πρόβαλλε μ' ένα χλωμό πρόσωπο μπροστά στα μάτια τους.

Μα ξαφνικά κοντά στην ξώπορτα τού Φίλιππα ακούστηκε μια αναπάντεχη φωνή.

-Θεΐε Φίλιππα, πού είσαι; Μας σκοτώνουνε.

Μια ησυχία πάγωσε το στενό.

Οι Μαμαρίτες κοντοσταθήκανε μ' έναν κόμπο στο λαιμό.

Οι Φιλιώτες κοιτάζανε με μισό μάτι όλο χολή και μίσος προς τη μεγάλη ουρανιά ξώπορτα.

Ένα τρίξιμο μαχαίρωσε τον τόπο. Η ξώπορτα άνοιξε και πρόβαλε ο Φίλιππας με κάτι τετράγωνους ώμους, θεόρατο κυπαρίσσι, μ' ένα κόκκινο σαν την παπαρούνα μάτι. Η αναπνοή του θέρμανε τον ψυχρό αγέρα.

-Ποιος μωρέ πάτησε το χωριό; βροντοφώναξε ο Φίλιππας.

Καμμιά απάντηση.

-Ποιος μωρέ;

-Οι Φιλιώτες.

-Τι;

Άρπαξε μια ματσούκα από τον πρώτο που συνάντησε κι άρχισε να χτυπά.

Οι Φιλιώτες υποχωρήσανε τρομαγμένοι. Οι Μαμαρίτες πήρανε θάρρος.

Η μάχη ξανάρχισε πεισματική. Ο Φίλιππας γέμιζε τον τόπο με το χτύπημα και τον ιδρωτα του. Το μάτι του παράλυε τα κορμιά των Φιλιωτών. Το αγκομαχητά του έτριζε τ' αλώνια τους.

Μα εκεί στην τελευταία γωνιά, ήρθε το κακό. Κι εκεί π' ανέμιζε τα χέρια ο Φίλιππας, ένα αγκωνάρι (μεγάλη βαριά πέτρα) όσο μια αγκαλιά, έπεσε στο στήθος του.

Ο Φίλιππας κύλησε χάμω. Ένα κύμα αίμα πήδησε από το στόμα του, έτρεξε στο λαιμό και συνάντησε το χώμα.

-Πάω... φώναξε.

Μα τούτο το "πάω" παράλυσε όλους.

Γύρω του μαζεψήκανε Μαμαρίτες και Φιλιώτες. Τα μάτια τους κοιτούσανε με απορία πώς κύλησε στα αίματα τέτοιο βουνό. Η συλλογή ολωνών σταμάτησε. Κείνος ο θυμός του στήθους ξαμίστηκε σαν η πρωινή ομίχλη στον θερμό ήλιο.

Στο μεταξύ άνοιξαν δρόμο και φτάσανε από αντίθετους δρόμους οι δυο ιερείς.

Ο Φίλιππας άνοιξε τα μάτια και κοίταξε όλα τα κεφάλια που κρέμονταν σαν άστρα από πάνω του. Χαμογέλασε.

-Δώστε τα χέρια... Πρωτοχρονιά και γάμοι είναι...

Κι έκλεισε τα μάτια μ' ένα καινούριο κύμα αίμα από το στόμα του.

Του Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ- περιοδικό
«Καιροί της Κύπρου» 1969